

Den färdiga lådan skjuts in över de starka skruvarna som har dragits i halvvägs.

Lådor är bättre än hyllor

Det är mycket lättare att hänga upp en låda än ett hyllplan. Inte nog med att de beslag som bär ett hyllplan ska tåla vikten av hyllan och det som står på den. Beslagen ska också klara den vridkraft som uppstår när hyllan belastas. Ju djupare hyllplanet är desto större är den kraft som vill vrida ut beslaget eller skruven från väggen.

När lådans sidor är lika höga som hyllplanets djup belastas upphängningsbeslaget endast med den vikt hyllan har längst ut.

Ett hyllplan belastar beslaget mycket mera och det är främst tal om en bryt- och vridkraft som kan dra ut beslaget från väggen.

Starka hyllor i badrummet

Du kan tryggt sätta dig på din hylla – bara du har snickrat den som en låda och sedan monterat den på väggen efter våra tips.

Det är faktiskt svårt att hänga upp en hylla på en vägg utan att den sjunker lite i framkant. I varje fall om man helst vill slippa stora och ofta klumpiga konsoler under hyllplanet.

Om du i stället tar två hyllplan och sätter ihop dem med två lodräta sidor, så att det bildas en låda, så är det ingen konst att hänga upp hyllan.

Nu minskar nämligen kraven på både hyllan och väggen drastiskt. Och du kan till och med slippa synliga konsoler, beslag eller skruvar.

Vi ska montera ett modernt handfat och det ska stå på en hylla. Drömmen är

att handfatet ska stå på en 40 mm tjock planka av rosenträ. Och den ska sväva på väggen utan synliga beslag!

Lådan ändrar belastningen

Uppgiften verkar nästan hopplös, men kolla bara bilden till höger. Där sitter Henrik, som är en av Gör Det Själv snickare, på hyllan efter montering. Han kan njuta av sin fika för både hyllan och handfatet är på plats.

Han sitter på en låda av 40 mm mas-sivt trä, och tittar du efter upphäng-ningsbeslag, letar du förgäves. Lådan hänger i stället på skruvar som inte syns.

Här är förklaringen: när du hänger upp ett hyllplan med skruvar kommer hyllplanets tyngd att pressa skruvarna neråt. Men hyllplanet utövar dessutom en dragkraft på skruven och samtidigt som det pressar neråt, utsätts skruvarna eller beslaget för en vridkraft.

Hyllplanet fungerar nästan som ett bräckjärn. Ju djupare hyllplanet är och ju kortare det är mellan skruven och hyllans undersida, desto större är vridkraften. Om du i stället sätter upp en låda ändras belastningen eftersom trycket mot väggen minskar och då elimineras vridkraften.

90 kg snickare, 45 kg trä, ett handfat, sex tjocka handdukar och en termos – och inte ett enda beslag! Inga konsoler eller bärlistor och inte en enda synlig skruv.

Gör Det Själv

SVÄRIGHETSGRAD:

Det svåraste i detta projekt är att få snygga hörnfogar. För att lyckas med dem behövs en del specialverktyg. Om du väljer vinkelräta fogar blir det mycket lättare.

TIDSÅTGÅNG:

2 dagar

PRISBILD:

Skruvorna kostar bara ett par tior medan träet är rätt dyrt.

VIKTIGT

Väggen har stor betydelse!

Väggen måste vara så stark att den kan klara tyngden av hyllan – utan att någon sitter på den. Det innebär att en skivvägg bör förstärkas eller också måste du vara övertygad om att skruvarna hamnar i reglarna. Det är en stor fördel att trycket fördelas mellan de två hyllplanen.

VERKTYG

De eleganta hörnfogarna ställer stora krav på verktygen. Du kan knappast säga exakt och i 45 graders vinkel utan sänksåg och sågskena (från Festool eller Mafell). Lamellerna kan placeras rätt endast med specialverktyg.

Snickra en låda

De fyra sidorna till lådan sågas här av 40 mm rosenträ men du kan välja vilket träslag som helst. Eftersom vi köpte en bänkskiva, som är 63 x 302 cm, sågas bredden ner till 45 cm. Den bortsågade biten sparas för den kan man alltid få användning av.

Hörnfogarna ska vara gerade och därför sågas varje del ett par centimeter för lång. Det orsakar visserligen lite spill men gör det lättare att geringssåga med stor exakthet. Och det är absolut nödvändigt för att det ska bli snyggt.

Hörnfogarna kan skruvas, tappas eller pluggas ihop men här väljer vi lameller och garderar med skruvar. Dessa försänks och hålen efter dem pluggas igen.

3 Nu kan lådan limmas ihop och man ska använda rikligt med trälim även om limmet är starkt. Sidorna spänns ihop med limknektar och regler som skyddar ädelträet. Kolla noga att lådan blir vinkelrät!

TIPS

Träpluggarna gör du själv med ett specialborr. Det är bäst om du har en tjock kloss att göra dem av men det går även bra med överskottet från skivorna. Prova dig fram så att pluggarna får rätt diameter.

Lägg skivan på ett par regler som du inte är rädd om.

1 Utan en proffssåg kan du inte geringssåga snyggt. Här används en sådan såg, men först har skivan kapats vinkelrät och lite för lång.

TIPS: Den fina sidan vänds uppåt på de två vågräta delarna och utåt i sidorna.

Dra i skruvarna utan att de går in i lamellerna.

4 Varje limfog låses med skruvar som dras i utifrån – bara för säkerhets skull. För att skruvarna inte ska fördärva utseendet försänks de och varje hål pluggas igen med en träplugg. Skruvarna är 5 x 80 mm och pluggarna är Ø 12 mm.

6 Kanterna på lådan rundas av lite lätt med slippapper så snart limmet har härdnat. Då minskas risken för skador. Därefter behandlas hela hyllan med massor av olja eftersom den ska sitta i badrummet, där det är fuktigt.

Till en fog på 45 cm behövs tre lameller.

2 Spåren till lamellerna fräses med en lamellfräs, vinkelslip med tillbehör eller med Festools Dominofrä. Det är viktigt att maskinen fräser exakt.

TIPS: Du kan använda runda pluggar men det är svårt att placera dem exakt.

Pluggarna ska vara lite för långa.

5 Varje träplugg knackas fast i rikligt med lim. Pluggarna syns tydligt när de vänds så att ådringen kommer vinkelrätt mot hyllan. När limmet har torkat stäms eller sågas pluggarna ner i längd – längs med ådringen.

Oljan läggs på med svamp eller pensel och poleras in i träet.

7 När lådan har hängts upp på väggen stryks den en gång till med olja. När arbetet är klart har den oljebehandlats och slipats med mycket fint slippapper fem gånger. Till sist har oljan fått torka innan lådan har polerats helt torr.

Snyggare fog med lameller

En bra lamellfräs är A och O för att du ska få en snygg fog. I spåren efter fräsen läggs lameller och lim.

Lamellerna styr träet och förstärker fogen.

Lamellfräsen gör spår i de två delarna på exakt rätt ställe. Ofta kan man justera delarna innan limmet har härdat.

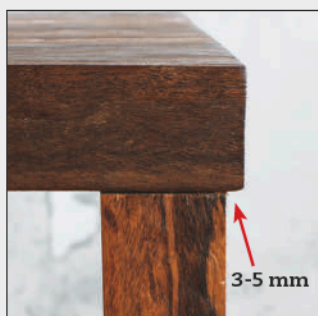
Spåret fräses 2 mm djupare än halva lamellen.

Detta spår fräses exakt lika djupt som halva lamellen.

Lamellen sticks ner i det spår som är exakt lika djupt som halva lamellbredden. Då blir det lättare att få nästa träskiva på plats.

Den geringssågade kortänden måste styras exakt när delarna fogas ihop. Och då har man nytta av en lamellfräs och lameller.

Vinkelrät genväg

Du får fantastiskt snygga fogar om du geringssågar delarna, men det är inte nödvändigt att göra så. Du kan få ett snyggt resultat även med vinkelräta fogar. Här har du två snickartips:

- Det övre hyllplanet ska ligga ovanpå sidorna medan det nedre ligger mellan dem.
- Om du drar in sidorna ett par millimeter – som på bilden till vänster – trolrar du bort eventuella ojämnheter från sågningen.

DETTA HAR VI ANVÄNT

Material

40 mm stavlimmat rosenträ:

- 1 bänkskiva på 63 x 302 cm som sågas till 45 cm bredd och delas till fyra sidor

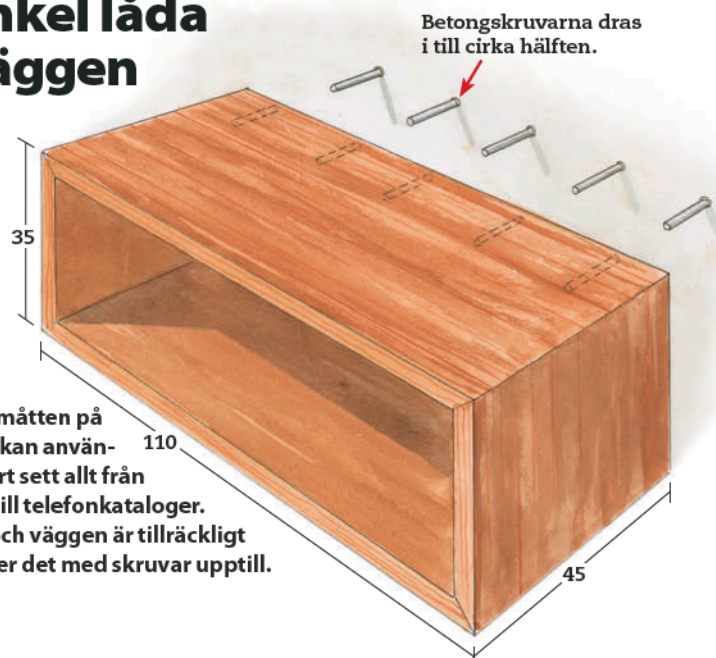
Dessutom:

- 7,5 x 132 mm betongskruvar utan huvud från Fischer (art. nr 61566)
- Trälim
- Lameller
- Träolja

Specialverktyg

- Sänksåg med sågskena
- Lamellfräs eller Dominofräs
- Pluggborr
- Långa limknektar

En enkel låda på väggen

Här har du måtten på hyllan som kan användas till i stort sett allt från vinflaskor till telefonkataloger. Om lådan och väggen är tillräckligt starka räcker det med skruvar upptill.

Häng upp lådan

Det är modernt med osynlig upphängning men sådan brukar mest användas till små hyllplan för lätta prydnadssaker.

Här är det helt annorlunda. Enbart träet väger 45 kg, så vi måste tänka på vikten. Men principen är enkel.

Först dras ett antal skruvar fast, sedan borrar man hål i hyllans bakkant för skruvarna. Till sist skjuts hyllan in över skruvarna.

De skruvar vi har valt är 7,5 mm i diameter och 132 mm långa men finns i andra dimensioner. De saknar egentligt skruvhuvud och är perfekta till vårt ändamål. Skruvarna fäster i alla slags material och de behöver inga pluggar i tegel- eller betongväggar.

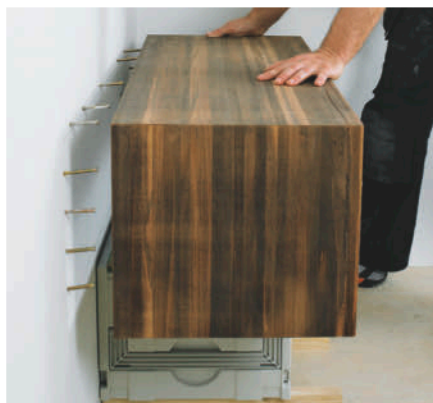
1 Lådan pallas upp där den ska hänga och eftersom den väger 45 kg lägger vi den på verktyglådan, som i sin tur pallas upp. När hyllan är på rätt höjd markeras längs de inre kanteerna på de fyra sidorna med blyertspenna.

2 Skruvarna dras fast 20 mm från strecken för att vi ska vara säkra på att de hamnar rätt i träet. Vi förborrar i tegelväggen med 6 mm borr men hoppar över pluggar. Det räcker i regel med skruvar i det övre hyllplanet men vi fäster ett par till.

3 Skruvarnas placering överförs till den bakre kanten av lådan. Eftersom skruvarna kan sitta lite snett måste du mäta dig fram. Hålen i träet borraras med 8 mm spiralbör med centrumspets.

4 Lådan skjuts nu in över skruvarna och det görs försiktigt. Man måste kolla att varje skruv sitter vid ett hål innan man trycker till.

TIPS: Det går lättast om hyllan vilar på ett brett och stadigt underlag.

5 Den sista biten slås hyllan in med kloss och hammare. Hålen kan först fyllas med tvåkomponentslim men det är inte nödvändigt om det går trögt.

TIPS: Kolla att hålen är tillräckligt djupa innan hyllan pressas in över skruvarna.

TIPS

Hårt trä kräver plats.

I det mycket hårda rosenträet är det en fördel om du borrar hålen med 8,5 mm borr. Om du försänker hålen blir det mycket lättare att skjuta in lådan över de utstickande skruvarna.

Lätt, luftigt och elegant med osynlig infästning. Det nästan "omöjliga" uppdraget lyckades!

